

УДК 378:373.3.011.3-051:159.92
DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.95.8>

Г. І. Іванюк

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

О. А. Венгловська

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

В. І. Дем'яненко

викладач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПЕРЕБІГУ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

У статті висвітлено проміжні результати дослідження з теми «Психолого-педагогічний супровід особистісного та професійного розвитку майбутніх педагогів в умовах реалізації нових освітніх стандартів». У руслі викладу заявленої проблеми подано оригінальну (авторську) інтерпретацію провідних наукових понять і концептуальних ідей, які лягли в основу дослідження наукової проблеми. Окремі аспекти статті розкривають зв'язки з попередніми науковими пошуками авторів, що дає змогу поглибленого викладу матеріалу і розширює інформаційне поле викладу. Висвітлено особливості застосування в підготовці вчителів початкової школи інноваційних освітніх практик, що ґрунтуються на аксіологічному, антропоцентричному, діяльному, особистісно орієнтованому і компетентнісному підходах. Розкрито структурно-логічний виклад змісту психолого-педагогічного супроводу особистісного та професійного розвитку майбутніх учителів початкової школи у процесі навчальної практики. Відповідно до мети і завдань, подано поетапне змістово-технологічне наповнення програми навчальної практики та електронного навчального курсу (розроблено авторами статті). З-поміж інших, їх вирізняє спрямованість на формування та розвиток усвідомленого прийняття цінностей людини та вироблення особистих ціннісних сенсів, які є важливі для розвитку і здобувачів вищої освіти здатності і готовності до виконання професійних функцій учителя, внутрішньої мотивації до саморозвитку. Висвітлено особливості практичної діяльності майбутніх учителів початкових класів на організаційному, дослідницькому, рефлексивному етапах навчальної практики та під час виконання самостійних пошукових особистісно зорієнтованих завдань. Розкрито сутність та зміст завдань: розроблення дорожньої карти студента-практиканта, діагностика індивідуального розвитку учня/учениці – за наданими методиками (пошук діагностичного інструментарію), розроблення авторських дидактичних ігор і т. ін. Подано приклади продуктивного досвіду застосування інноваційних освітніх технологій формування навичок XXI століття, використання цифрових інструментів, зокрема блогу, як своєрідного накопичувача опрацьованих студентом/студенткою результатів дослідницьких, самостійних робіт. Візуалізація у «Блозі особистісно-професійного зростання» підсилює можливості комунікації між здобувачами вищої освіти і керівниками практик (важливо в умовах дистанційного, змішаного навчання), сприяє накопиченню матеріалу для здійснення порівняльного аналізу динаміки освітніх досягнень, що увиразнює особистий розвивальний доробок, дає інформацію для вибудовування кожною здобувачкою/здобувачем вищої освіти особистої розвивальної траєкторії. Висвітлені в статті навчально-методичні матеріали з навчальної практики апробовано в освітньому процесі Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Ключові слова: заклади загальної середньої освіти (початкова школа), психолого-педагогічний супровід, особистісний та професійний розвиток, навчальна практика, компетентність, цінності, особисті сенси, мотивація, портфоліо особистісно-професійного розвитку.

Постановка проблеми. Реалії, що мають місце в сучасному освітньому просторі України є достатньо суперечливі: з одного боку – завершується перехід до НУШ, що ґрунтується на пріоритеті цінностей людини, дитиноцентризмі та іннова-

ційного розвитку, з іншого боку – велике психічне, фізичне, моральне навантаження лягає на плечі педагогів задля подолання освітніх втрат, матеріальних і людських збитків, які принесла війна на терени України.

Підготовка майбутніх учителів у ЗВО нині не обмежується оволодіння ними компетентностями для виконання професійних функцій. Сучасний учитель насамперед має бути здатним і готовим до самостійного застосування професійних знань, технологічних інструментів у нових умовах для створення безпечного освітнього середовища для учнів. Тому актуалізується науково-дослідницька проблема психолого-педагогічного супроводу в освітньому процесі ЗВО особистісного та професійного розвитку майбутніх учителів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз, нині чинних документів про освіту (прийнятих Радою Європи) дає змогу стверджувати про актуалізацію ціннісної складової формування ключових професійних компетентностей та врахування особистісних ціннісних сенсів у процесі власного професійного розвитку майбутнього фахівця. Маємо всі підстави стверджувати про своєчасність такого підходу в контексті розробленого Європейською комісією документу: «Загальноєвропейські принципи вчительських компетентностей та кваліфікацій». Варто узагальнити таке: цим документом визначено пріоритетні стратегії особистісно-професійного розвитку педагогів, що ґрунтуються на європейських цінностях, особистісних і діяльнісних смислах, партнерстві, навчанні впродовж життя [1]. Проблему психолого-педагогічного супроводу особистісного та професійного розвитку майбутніх учителів нової української школи розглядаємо у руслі компетентностей, що є важливими для навчання впродовж життя. З-поміж інших, визначених у «Рекомендаціях щодо ключових компетентностей для навчання протягом усього життя» (ухвалені Радою Європейського Союзу у травні 2018 року), значущими для дослідницького поля пропонованої розвідки є особистісна, соціальна компетентності та вміння вчитися [2]. Оскільки сутнісна характеристика цих компетентностей відповідає змістовим аспектам, що визначені у Професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024) [3].

У руслі проблематики наукового пошуку ми опираємось на окремі положення зі звіту Всесвітнього економічного форуму «Майбутнє робочих місць 2020». Згідно з ним виокремлено першорядність формування навичок, які є важливими для особистісного та кар'єрного зростання людини, з-поміж яких: аналітичне, критичне мислення, інноваційність, активне навчання, уміння розв'язувати проблеми, ініціативність, лідерство, соціальні навички, стресостійкість, гнучкість та адаптивність, технологічні уміння [4].

Проблематика, висвітлена в статті є суголосною європейським стратегіям особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів та відповідає положенням законів України – «Про вищу

освіту»(2014), «Про освіту» (2017), «Про загальну середню освіту» (2020); Концепції розвитку педагогічної освіти (2018), Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024), в яких унормовано формування готовності вчителів початкових класів до розроблення програм щодо власного особистісно-професійного розвитку. Так, у професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024) попри перелік трудових функцій вчителів (НУШ), актуалізовано сформованість їхньої готовності до професійного саморозвитку. Відтак на етапі навчання майбутніх учителів у закладі вищої освіти важливо забезпечити ефективний психолого-педагогічний супровід їхнього особистісного та професійного розвитку.

Теоретичний аналіз джерельної бази з проблеми особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів засвідчив значний інтерес наукової спільноти України до вивчення цього явища. Окремі положення висвітлено у низці колективних монографій. Зокрема питання професійного розвитку майбутніх педагогів висвітлено в монографії «Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя», що вийшла за редакцією О. Акімової, В. Галузяк [5], «Професійний саморозвиток майбутнього фахівця» (за ред. В.А. Ковальчук) [6]. Результати колективного наукового дослідження з суголосних аспектів висвітлено авторським колективом (Г. Іванюк, О. Венгловська, Л. Куземко, І. Новик та ін.) в монографії «Нова стратегія професійної підготовки педагога в умовах євроінтеграції» [7, с. 10-32, 114-140, 408-443].

Наукові узагальнення, що подані за результатами дослідження заявленої в статті наукової проблеми, містять нові ідеї, узагальнені за результатами попередніх напрацювань авторів, зокрема: про сучасні освітні стратегії підготовки педагога-професіонала в освітньому середовищі закладу вищої освіти; формування здобувачів вищої освіти навичок XXI століття. Так Г. Іванюк у статті «Аксіологічний концепт нової освітньої стратегії підготовки педагогів» актуалізує першорядність підготовки учителів у руслі нової освітньої стратегії, в якій особистісно-професійне зростання майбутніх педагогів ґрунтується на ціннісно-особистісних смислах [8].

Окремі практичні аспекти щодо особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів у перебігу практико-зорієнтованого навчання в університеті, зокрема використання Інтернет ресурсів для особистісно-професійного розвитку студентів dokonано розкрито в дослідженнях Г. Іванюк, О. Венгловської, Л. Куземко, І. Новик [9; 10]. У перебігу теоретичного дослідження проблеми слухними є ідеї С. Заблоцької щодо психологічного супроводу особистісно-професійного розвитку студентів педагогічного університету [11].

Науковий і практичний інтерес становлять дослідження з проблем, дотичних до тих, які є предметом висвітлення в заявленій статті, а саме: розвитку ідентичності вчителя, впливу моделі навчання на особистісний і професійний розвиток майбутнього вчителя, відповідність змістової компоненти потребам і цілям здобувачів освіти [12]. Варто звернути увагу на те що в сучасному науковому полі першорядними є дослідження, спрямовані на розв'язання прагматичних завдань з метою пошуку ефективних моделей усвідомленого навчання учителів. Прикладом такого взірця слугує модель SDLMI. Її основу становить покрокове навчання з метою професійного розвитку студентів, що реалізується в процесі педагогічного супроводу [13].

Актуальність проблеми психолого-педагогічного супроводу особистісного та професійного розвитку майбутніх учителів початкової школи у процесі навчальних практик зумовлена розв'язанням низки суперечностей між: суспільними запитами щодо пріоритетності готовності майбутніх педагогів до особистісно-професійного розвитку та недостатнім його змістовим і технологічним забезпеченням в освітньому процесі закладів загальної середньої та вищої освіти; об'єктивною доцільністю психолого-педагогічного супроводу особистісно-професійного розвитку здобувачів вищої освіти у перебігу навчальних практик та відсутністю адекватного технологічного забезпечення цього процесу в умовах змішаного навчання.

Мета статті – висвітлення особливостей психолого-педагогічного супроводу особистісного та професійного розвитку майбутніх учителів початкової школи у процесі навчальних практик, що можуть бути використані для навчання студентів спеціальності «Початкова освіта» в умовах змішаного та дистанційного навчання

Виклад основного матеріалу. У статті висвітлено результати дослідження, які ґрунтуються на використанні комплексу взаємопов'язаних теоретичних та емпіричних методів наукового пошуку. Теоретичні (аналіз, синтез, узагальнення) методи застосовувалися для з'ясування стану розробленості проблеми у педагогічній теорії, що сприяло розкриттю сутності поняття «психолого-педагогічний супровід», «особистісно-професійний розвиток» у руслі проблематики пропонованої розвідки. Емпіричні методи (спостереження, опитування здобувачів вищої освіти, керівників закладів загальної середньої освіти, педагогів-практиків дали змогу з'ясувати рівні готовності майбутніх педагогів до особистісно-професійного розвитку у перебігу навчальних практик під час навчання за освітньо-професійною програмою 013.00.01 «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; висвітлити результати дослі-

дження, здійснені в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка щодо змістового та технологічного забезпечення психолого-педагогічного супроводу формування готовності здобувачів вищої освіти до особистісного та професійного розвитку під час навчальних практик.

Студювання низки освітніх програм з різних університетів України, аналіз результатів опитування здобувачів вищої освіти та вчителів -практиків сприяли утвердженню думки про те, що на часі є врахування як суспільних потреб щодо підготовки вчителя нової генерації, так реалізації особистих сенсів майбутніх педагогів. Результати опитування вчителів, директорів ЗЗСО, нині гімназій і ліцеїв м. Києва засвідчили, що 81% респондентів вважають, що зміст підготовки майбутніх фахівців потребує оновлення відповідно до сучасних суспільних викликів і урізноманітнення освітніх практик. З-поміж іншого, педагоги-практики зауважують про потребу засвоєння психолого-педагогічного інструментарію особистісного розвитку. Відтак 34% майбутніх учителів не мають сформованих умінь, що спрямовані на особистісно-професійний розвиток, зокрема й під час навчальних практик.

Вивчення освітніх програм, навчальних планів із підготовки педагогів першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 013 «Початкова освіта» дало змогу з'ясувати, що у перебігу проходження різних видів практик змістова складова зорієнтована насамперед на формування ключових компетентностей майбутніх фахівців, однак особистісно ціннісні сенси недостатньо транслюються в змісті практик, а також недостатньо представлені особистісно-орієнтовані освітні технології.

У статті висвітлено проміжні результати окремих аспектів дослідження з наукової теми «Психолого-педагогічний супровід особистісного та професійного розвитку майбутніх педагогів в умовах реалізації нових освітніх стандартів», що здійснюється упродовж 2021–2024 рр. у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка. Загальна вибірка становить 160 осіб (студенти I, II курсів). На першому етапі емпіричного дослідження проведено опитування здобувачів вищої освіти першого курсу спеціальності «Початкова освіта», з метою з'ясування рівнів їхньої готовності до особистісного та професійного розвитку. Результати цього пошуку засвідчили, що переважна більшість студентів – 90% прагнуть до особистісно-професійного зростання, вони демонструють готовність і відкритість до викликів, з якими стикаються у нових для себе умовах навчання в закладі вищої освіти та тими, що пов'язані зі змінами щодо професійних вимог до вчителя. Здебільшого респонденти з розумінням сприймають трансформацію професійних стандартів підготовки вчителів.

Відповіді містять запити студентів щодо самодіагностики та самооцінки особистісного розвитку в руслі виконання професійних функцій учителя початкової школи. Здебільшого студенти розмежують особистісний розвиток від професійного.

У статті ми опираємося на авторське обґрунтування поняття «психолого-педагогічний супровід особистісного та професійного розвитку майбутніх педагогів», як доцільно організований процес психолого-педагогічного забезпечення суб'єктності здобувачів вищої освіти задля їхнього особистісного та професійного розвитку в контексті виконання майбутніми педагогами (вчителями) трудових функцій з опорою на загальні компетентності (громадянські, культурні, лідерські, соціальні, комунікативні) і професійні за трудовою дією: психологічній, емоційно-етичній, партнерській, навчання впродовж життя, рефлексивній, психоемоційній (Г. Іванюк «Психолого-педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів в умовах освітніх змін») [14].

У контексті проблематики статті сутність поняття «особистісно-професійний розвиток» розглядаємо як процес якісних змін у структурі особистісних та професійних якостей, що зумовлює формування здатності та готовності саморозвитку задля продукування нових ідей і способів діяльності на основі здобутих знань та вироблення індивідуальної траєкторії професійного зростання. Зазначену в статті проблематику ми розглядаємо в контексті освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта» та впровадженій в освітній процес програми навчальної (психолого-педагогічної) практики (автори: Г. Іванюк, О. Венгловська, О. Музика, В. Дем'яненко) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського).

У перебігу навчальної (психолого-педагогічної) практики майбутні вчителі початкової школи мають змогу розвивати особисту готовність і вміння застосовувати знання з «Педагогіки», «Психології», «Людинознавства» під час виконання робочих функцій, розвивати їх у різних способах діяльності щодо вирішення різноманітних навчальних, виховних, розвивальних завдань. З-поміж інших, першорядними завданнями цієї практики є: набуття та вдосконалення майбутніми вчителями початкової школи практичних навичок та вмінь щодо вивчення індивідуальних особливостей учня/учениці; вироблення власного інструментарію психолого-педагогічного супроводу індивідуального та особистісного розвитку здобувачів початкової освіти.

Задля розвитку в майбутніх учителів початкових класів внутрішньої мотивації та зацікавленості, виявлення особистісних сенсів до професійної діяльності завчасно, напередодні практики на базі Центру самопізнання та саморозвитку (який функ-

ціонує на Факультеті педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка) науково-педагогічні працівники проводять лінійку педагогічних майстерок, спрямованих на оволодіння студентами практиками проведення діагностик психічного, фізичного розвитку учнів/учениць. З-поміж інших, інтерес у студентів викликають такі педагогічні майстерки: «Перші кроки у професії», «Пізнаємо себе у професії», «Як налагодити комунікацію між суб'єктами освітнього процесу», «Перший раз у перший клас», «Кар'єрний компас студента-практиканта: як досягти успіху» та ін. У перебігу підготовчого та організаційного етапів студенти засвоюють вимоги до складання та ведення впродовж практики власного портфоліо «Особистісно-професійного зростання», що містить такі змістові складові, а саме: вивчення освітнього середовища ЗЗСО (початкова школа), аналітичний опис розвивальних осередків і відеофіксація їх функціонування; укладання каталогу дидактичних ігор, що можуть бути використані в освітньому процесі під час практики або практичних занять з педагогіки, психології; підбір діагностичних методів, цифрових інструментів для вивчення індивідуальних психофізичних особливостей розвитку учнів/учениць молодшого шкільного віку; систематизація і відбір рефлексійних завдань – для виявлення та розвитку в майбутніх учителів особистісних цінностей і професійних, мотивів, сформованих у перебігу навчальної (психолого-педагогічної) практики.

Програма навчальної (психолого-педагогічної) практики передбачає виконання завдань в закладах загальної середньої освіти впродовж упродовж двох тижнів, за умов загострення безпекової ситуації, студенти можуть виконувати ці завдання у дистанційному/змішаному форматі. Зміст програми складається з чотирьох блоків: організаційного, дослідницького, самостійної роботи, рефлексійного.

На організаційному етапі першокурсники мають змогу ознайомитись зі змістом навчальної (психолого-педагогічної) практики, правами та обов'язками студента-практиканта, вимогами до формування загальних, психологічних, дидактичних, культурних, комунікативних, професійних компетентностей і розробляють особисту дорожню карту практики. У дорожній карті кожен студент має змогу вибудовувати перспективні лінії реалізації загальних вимог до здійснення окремих компонентів освітнього процесу в початковій школі: календарно-тематичного планування, спостереження за організацією навчально-пізнавальної діяльності учнів у руслі інтегрованого тематично-проектного навчання (відповідно до основних положень Концепції Нової української школи), впровадженням інтерактивних методів навчання, – так і розвивати особистісні та профе-

сійні сенси, власні педагогічні переконання і способи взаємодії з учнями/ученицями (їхніми батьками й особами, які їх замінюють).

Відповідно до мети другого (дослідницького) етапу навчальної практики студенти вправляються у підборі та застосуванні діагностичних методик. У перебігу виконання завдань, майбутні вчителі початкової школи здійснюють вивчення особливостей психолого-педагогічного супроводу індивідуального розвитку учня/учениці; суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителя і здобувачів початкової освіти; досліджують антропометричні показники в розвитку дітей молодшого шкільного віку. Відповідно до завдань, що подані вище за текстом, майбутні вчителі набувають дослідницькі навички та способи діяльності згідно з логікою проведення діагностичних процедур, інтерпретації результатів досліджень; заповнення діагностичної картки індивідуального (особистісного) розвитку дитини молодшого шкільного віку.

У перебігу виконання завдань з психолого-педагогічної компоненти студенти розвивають здатність аналізувати особливості функціонування освітніх (розвивальних) осередків у ЗЗСО (початковій школі) та висновують особисті пропозиції щодо їх вдосконалення для покращення освітнього процесу. Чільне місце у перебігу навчальної практики відведено розвитку в майбутніх учителів дидактичної компетентності у процесі систематизації та самостійного розроблення (авторських) дидактичних ігор для учнів початкової школи за допомогою інтернет-сервісів – Calameo, Learning Apps.

Для увиразненого розвитку в майбутніх учителів навичок XXI століття пропонуємо завдання задля пошуку необхідних ресурсів, мережевих сервісів, цифрових технологій комунікації. Набуті під час практики навички студенти застосовують у перебігу розроблення дизайну блогу, демонстрування особистого внеску в його структуру і змістове наповнення, форми онлайн комунікації (з керівниками практики, вчителями-методистами). У блозі студенти-практиканти здійснюють облік виконаних завдань, розміщують дослідницькі матеріали (опитувальні аркуші для учнів, анкети для педагогів, діагностичні методики та інструменти). Надалі результати, проведені досліджень слугують для аргументації (ствердження або відкидання) тих чи інших висновків під час педагогічних майстерок і підсумкових семінарів практикумів. Розкрита в статті проблематика є достатньо розлогою, а отже потребує подальших досліджень та оприлюднення результатів і засвідчує необхідність подальшого наукового пошуку для розв'язання зазначених вище за текстом суперечностей.

Висновки і пропозиції. У статті висвітлено проміжні результати теоретичного дослідження та впровадження інноваційного змістово-техно-

логічного забезпечення (програми навчальної практики (психолого-педагогічна компонента), електронного навчального курсу (сертифікованого в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка).

Перспективи подальших досліджень полягають у студіюванні та розробленні змісту та технологій психолого-педагогічного супроводу особистісного та професійного розвитку майбутнього вчителя з урахуванням освітніх змін, вдосконалення підготовки викладачів закладів вищої освіти до особистісного та професійного розвитку майбутніх педагогів.

Список використаної літератури:

1. Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications. European Commission, 2004. 5 p. URL: http://eclipse.lett.unitn.it/download/teacher%20principles_en.pdf (дата звернення: 21.09.2024).
2. Ключові компетентності для навчання протягом життя. Європейська комісія: Київ: Представництво ЄС в Україні, 2021. 20 с. URL: https://euroquiz.org.ua/data/blog_down/JA0321508UKN_Key_Competerences_2021_UKR_FINAL_web.pdf
3. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : Наказ Міністерства освіти і науки від 29.08.2024 №1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf
4. The Future of Jobs Report 2020. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2020/in-full/executive-summary/>
5. Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя: монографія / Акімова О. В., Галузяк В. М. та ін. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2014. 416 с.
6. Професійний саморозвиток майбутнього фахівця: монографія / За ред. В. А. Ковальчук. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 204 с.
7. Нова стратегія професійної підготовки педагога в умовах євроінтеграції : монографія / за наук. ред. канд. пед. наук С. П. Паламар. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 540 с.
8. Іванюк Г. І. Аксиологічний концепт нової освітньої стратегії підготовки педагогів. *Освітологічний дискурс*: електронне наукове фахове видання. 2018. № 3-4. С. 68-82.
9. Новик І. М., Венгловська О. А., Куземко Л. В. Використання інтернет-ресурсів в особистісно-професійному розвитку майбутніх педагогів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. Вип. 4 (88). С. 3-17.
10. Ivaniuk H., Kuzemko L., Venhlovskaya O., Vovchok Y., Antypin Y. The use of digital tools in interdisciplinary projects of students' personal and professional self-development. *Amazonia*

- Investiga*. 2022. Volume 11 – Issue 54. P. 94-108. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.54.06.10>
11. Заболоцька С. Психологічний супровід особистісно-професійного розвитку студентів педагогічного університету. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2018. Вип. 18. С. 95–101.
12. Lee S., Schallert D. L. Becoming a teacher: Coordinating past, present, and future selves with perspectival understandings about teaching. *Teaching and Teacher Education*. 2016. Vol. 56. № 1. P. 72–83. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.02.004>
13. Hagiwara M., Shogren K. A., Lane K. L., Raley, S. K., Smith S. A. Development of the self-determined learning model of instruction coaching model: Implications for research and practice. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*. 2020. 55 (1). P. 17–27.
14. Іванюк Г. І. Психолого-педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів в умовах освітніх змін. *Перспективи та інноваційна наука*. 2023. №9(27). с. 219-231. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9\(27\)-219-231](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9(27)-219-231).
-

Ivaniuk H., Venhlovska O., Demianenko V. Psychological and pedagogical support of personal and professional development of future primary school teachers in the course of educational practice

The article highlights the intermediate results of the research on the topic «Psychological and pedagogical support of the personal and professional development of future teachers in the conditions of the implementation of new educational standards». In line with the statement of the stated problem, an original (author's) interpretation of the leading scientific concepts and conceptual ideas, which formed the basis of the research of the scientific problem, is presented. Certain aspects of the article reveal connections with the previous scientific research of the authors, which enables an in-depth presentation of the material and expands the information field of the presentation. The peculiarities of the application of innovative educational practices in the training of primary school teachers based on axiological, anthropocentric, active, personally oriented and competence approaches are highlighted. The structural and logical presentation of the content of the psychological and pedagogical support of the personal and professional development of future primary school teachers in the process of educational practice is revealed. In accordance with the purpose and tasks, a step-by-step content-technological content of the educational practice program and the electronic training course (developed by the authors of the article) is presented. Among others, they are distinguished by their focus on the formation and development of a conscious acceptance of human values and the development of personal values, which are important for the development of higher education students' ability and readiness to perform the professional functions of a teacher, and internal motivation for self-development. The peculiarities of the practical activities of future primary school teachers at the organizational, research, reflective stages of educational practice and during the performance of independent searching personally oriented tasks are highlighted. The essence and content of the tasks are revealed: development of the road map of the student-intern, diagnosis of the individual development of the student – according to the provided methods (search for diagnostic tools), development of author's didactic games, etc. Examples of productive experience in the application of innovative educational technologies for the formation of 21st century skills, the use of digital tools, in particular, a blog, as a kind of accumulator of the results of research and independent works developed by the student are given. Visualization in the «Blog of personal and professional growth» strengthens the possibilities of communication between students of higher education and managers of practices (important in the conditions of distance, mixed learning), contributes to the accumulation of material for carrying out a comparative analysis of the dynamics of educational achievements, which emphasizes personal development achievements, provides information for building every higher education student of a personal development trajectory. The educational and methodical materials from educational practice highlighted in the article were tested in the educational process of the Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University.

Key words: institutions of general secondary education (primary school), psychological and pedagogical support, personal and professional development, educational practice, competence, values, personal meanings, motivation, portfolio of personal and professional development.